

วิวัฒนาการการใช้คำว่า “แก” ในภาษาไทย

ทัดดาว รักมาก

รับบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2562

แก้ไขบทความ: 28 พฤษภาคม 2562

ตอบรับ: 30 สิงหาคม 2562

ออนไลน์: 29 พฤศจิกายน 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการการใช้คำว่า “แก” ในหมวดคำบุพบทที่ปรากฏตั้งแต่สมัยสุโขทัยเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับการใช้ในปัจจุบัน ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้รวบรวมจากเอกสารประเภทต่างๆ อาทิ จารึก จดหมายเหตุ พงศาวดาร ความเรียง บทความ และค้นคว้าข้อมูลภาษาปัจจุบันจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) เป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ “แก” มีดังนี้ ในสมัยสุโขทัย อยุธา และรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1-3 “แก” ปรากฏหลังคำกริยาและมีหน้าที่นำหน้าคำนามได้หลากหลายกว่าปัจจุบัน ขณะที่ปัจจุบัน “แก” ใช้จำกัดมากขึ้น คือ ปรากฏหลังคำกริยาบางคำ และนำหน้าคำนามบอกที่หมายและบอกเจ้าของเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจุบันยังมีคำบุพบทคำอื่นที่ใช้แทนคำว่า “แก” เช่น คำว่า กับ แต่ และต่อ

คำสำคัญ การเปลี่ยนแปลงภาษา คำบุพบท ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ

The Evolution in Use of The Word /kê:/ in Thai

Thatdao Rakmak

Received: February 20, 2019

Revised: May 28, 2019

Accepted: August 30, 2019

Online: November 29, 2019

Abstract

This article aims to study the evolution in use of the word /kê:/ as a preposition since the Sukhothai period to compare it with the present. The data in this research are collected from inscriptions, archives, articles, essays and the *Thai National Corpus (TNC)*. The findings reveal that the syntactic changes of the word /kê:/ are in Sukhothai, Ayutthaya and King Rama I – King Rama III of Ratanakosin Period, this word was adopted after some verbs and before nouns more than in the present. Moreover, the word /kê:/ is limitedly used at present. It appears with some verbs or used before nouns to exclusively identify the place and the owner only. In addition, there are currently prepositions that are used to replace the word /kê:/ such as /kâp /dê: and /tò:/.

Keywords: language change, preposition, historical linguistics

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงด้านไวยากรณ์เป็นการเปลี่ยนแปลงคำคัญด้านหนึ่งในการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ทางภาษา แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงด้านคำและความหมายจะพบมากกว่าการเปลี่ยนแปลงด้านไวยากรณ์ แต่มีโครงสร้างหลายชนิดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ้าง เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างวลี หรือประโยค

ที่ผ่านมามีผู้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านไวยากรณ์ของคำในภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่ศึกษาหมวดคำ หรือเฉพาะคำใดคำหนึ่ง อาทิ การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย ยุครัตนโกสินทร์ (นันทกา พหลยุทธ, 2526) การศึกษาคำบุพบทที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย (ราตรี แจ่มนิยม, 2546) “อยาก”: การศึกษาเชิงประวัติ (ปิ่นกาญจน์ วัชรปาด, 2548) ย้ง: การศึกษาเชิงประวัติ (สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ, 2551) พัฒนาการของพหูพจน์ที่ของคำว่า “ซึ่ง” ในภาษาไทย (นัทรชนัน เยาวพัฒน์, 2551) พัฒนาการของคำว่า “เป็น” ในภาษาไทย (สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ, 2555) การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ “ด้วย” (นพรัฐ เสน่ห์, 2556) เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง น่าสนใจว่ามีคำในภาษาไทยจำนวนไม่น้อยที่ในสมัยหนึ่งปรากฏการใช้ในลักษณะหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปคำนั้นอาจลดหน้าที่ทางไวยากรณ์ลง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคำในภาษาไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน นั่นคือคำว่า “แก่”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับปี พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่า “แก่” ที่เป็นคำบุพบทไว้ว่า แก่ บ. ใช้นำหน้านามฝ่ายรับ เช่น ให้เงินแก่เด็ก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 151) จากคำนิยามดังกล่าวทำให้เห็นหน้าที่ของคำว่า “แก่” ในฐานะคำไวยากรณ์¹ คือมีหน้าที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยากับคำนาม

¹ คำไวยากรณ์ (grammatical words) หมายถึง คำที่แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างคำหลักหรืออนุพจน์ คำที่แสดงลักษณะทางไวยากรณ์ เช่น แสดงกาล การณ์ลักษณะ พจน์ บุรุษ กรก เป็นต้น มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับคำอื่นมาก ไม่สามารถสื่อความหมายได้โดยลำพัง ต้องอาศัยคำอื่นมาช่วยแสดงความหมาย เช่น คำบุพบท คำเชื่อมอนุพจน์ เป็นต้น (Hopper and Traugott, 2003, p. 107)

การเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นเรื่องธรรมชาติ ทั้งด้านอักขรวิธี เสียง ศัพท์ ความหมาย และไวยากรณ์ คำว่า “แก่” ก็เช่นกัน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของภาษาดังที่ดูษฎีพร ชำนิโรตศานต์ (2526) กล่าวถึงเรื่องการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในภาษา (rule change) โดยยกตัวอย่างคำบุพบท “แก่” ว่าเป็นการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในภาษาเป็นประเภทหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง กล่าวคือ เมื่อกฎเกณฑ์ในภาษาเปลี่ยนไป โครงสร้างของวลี หรือประโยคก็จะเปลี่ยนไปด้วย ตัวอย่าง

คำว่า โกรธ ทำร้าย สงสัย แต่เดิมจะมีคำบุพบท “แก่” นำหน้าคำนามซึ่งเป็นທີ່หมายของกริยา เช่น “โกรธแก่ใคร” “ทำร้ายแก่นายเงิน” “สงสัยแก่อ้าแดงมา” เป็นต้น ปัจจุบันคำกริยา “โกรธ” “ทำร้าย” “สงสัย” ปรากฏใช้ในลักษณะที่มีนามตามหลังได้ทันที ไม่ต้องมีคำบุพบท “แก่” นำหน้า อาทิ “โกรธใคร” “ทำร้ายเจ้าของเงิน” “สงสัยนางมา” การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้หมายความว่าคำบุพบท “แก่” สูญไป และไม่ได้หมายความว่า “แก่” จะไม่ปรากฏหลังกริยาอื่นๆ และนำหน้านาม แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในภาษา ดังนี้

จากกฎเดิม:	โกรธ	}	+ แก่ + นามซึ่งเป็นที่หมายของกริยา
	ทำร้าย		
	สงสัย		

เป็นกฎใหม่คือ

กฎใหม่:	โกรธ	}	+ นามซึ่งเป็นที่หมายของกริยา
	ทำร้าย		
	สงสัย		

นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารสมัยสุโขทัยมีข้อสังเกตว่าในอดีต “แก่” ซึ่งเป็นคำบุพบท มีวิธีการใช้ต่างจากปัจจุบัน กล่าวคือ คำว่าแก่ตามหลังกริยา บางคำในอดีต แต่ปัจจุบันไม่มี เช่น

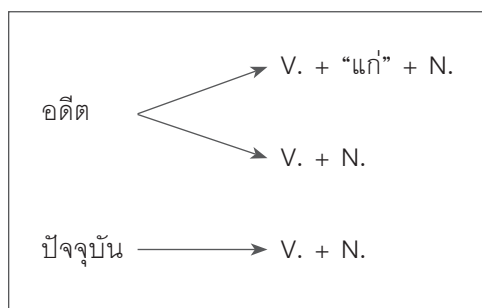
อันใดกินอร่อยกินดี ภูเอามาแก่พ่อภู
พ่อภูตาย ยังพี่ภู ภูพำน้ำเราแก่พี่ภู

(กรมศิลปากร, 2526, น. 9)

พ่อขุนบางกลางหาวให้ไปบอกแก่พ่อขุนผาเมือง
พ่อขุนกลางหาวมีผู้เข้าเพื่อเกรงแก่พระสหาย

(กรมศิลปากร, 2526, น. 63-64)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบภาษาในเอกสารเก่ากับภาษาที่ใช้ในปัจจุบัน พบโครงสร้างการใช้คำว่า “แก่” ดังนี้

จากโครงสร้างดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคำกริยาบางคำในอดีตต้องใช้ร่วมกับคำบุพบท “แก่” ก่อนจะบอกที่หมายแต่ไม่ปรากฏใช้ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันคำกริยาคำใดบ้างที่ตามด้วยคำว่า “แก่” และการใช้คำว่า “แก่” มีวิวัฒนาการอย่างไรจึงเหลือเพียงโครงสร้างเดียว วัตถุประสงค์ของบทความนี้จึงมุ่งศึกษาวิวัฒนาการการใช้คำว่า “แก่” ที่ปรากฏตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน โดยเก็บข้อมูลเชิงประวัติจากการค้นคว้าแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารที่ตีพิมพ์และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ พ.ศ. 1835 (สมัยสุโขทัย) จนถึง พ.ศ. 2562 (สมัยปัจจุบัน)

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะคำว่า “แก่” ที่ทำหน้าที่เป็นคำบุพบทเท่านั้น โดยจำแนกตามเกณฑ์ความหมายของคำ และแบ่งช่วงสมัยของข้อมูลออกเป็น 4 ช่วงสมัย¹ ดังนี้

ช่วงที่ 1 สมัยสุโขทัย (ราว พ.ศ. 1835–1983)

ช่วงที่ 2 สมัยอยุธยา-ธนบุรี-รัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 – รัชกาลที่ 3
(พ.ศ. 1893–2394)

ช่วงที่ 3 สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4 – รัชกาลที่ 8 (พ.ศ. 2394–2489)

ช่วงที่ 4 สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 9 – ปัจจุบัน (พ.ศ. 2489–2562)

ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลในสมัยปัจจุบันจากคลังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ หรือ Thai National Corpus (ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562) และศึกษาข้อมูลภาษาเก่าจากฐานข้อมูลจารึก หนังสือเก่าอิเล็กทรอนิกส์และหนังสือหายากอิเล็กทรอนิกส์

¹ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงสมัยของข้อมูลตามความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ ช่วงที่ 1 สมัยสุโขทัย และช่วงที่ 2 สมัยอยุธยา มีความแตกต่างด้านพัฒนาการของยุคสมัยและประชากรอย่างชัดเจน ขณะที่ในสมัยธนบุรี ไม่มีเอกสารหลงเหลือมากนัก นอกจากหมายรับสั่งในสมัยกรุงธนบุรี จึงรวมเข้ากับช่วงที่ 2 คือ สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1–3 เนื่องจากกลุ่มประชากรยังเป็นบุคคลเดียวกัน และสืบทอดความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีมาจากสมัยอยุธยา ส่วนสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เริ่มได้รับอิทธิพลด้านภาษาและวัฒนธรรมจากการเข้ามาของชาติตะวันตก จึงจำแนกเป็นช่วงที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 4–8 และช่วงที่ 4 รัชกาลที่ 9–ปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเรื่องคำบุพบทและภาษาศาสตร์เชิงประวัติมีเป็นจำนวนมาก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ เช่น คำบุพบทในภาษาไทย (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2509) การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย อยุธยา กับสมัยปัจจุบัน (นันทกา พหลยุทธ, 2526) แนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทย (นิติพงศ์ พิเชฐพันธ์, 2556) การสร้างคำในภาษาไทยสมัยสุโขทัย (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2530) การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546) การศึกษาคำบุพบทที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย (ราตรี แจ่มนิยม, 2546) การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคำกริยาที่กลายเป็นคำไวยากรณ์ในภาษาไทย (ราตรี แจ่มนิยม, 2549) ลักษณะสำคัญของภาษาไทยสมัยสุโขทัย (พรทิพย์ เจริญจินนา, 2549) เป็นต้น ส่วนงานวิจัยที่กล่าวถึงคำว่า “แก่” ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยตรง ได้แก่ งานวิจัยของวัลยา วิมุกตะลพ (2513) และนันทกา พหลยุทธ (2526) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในอดีตกับปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัลยา วิมุกตะลพ (2513, น. 103-104) อธิบายว่า คำบุพบท “แก่” ในอดีต ปรากฏใช้ต่างกับภาษาสมัยปัจจุบัน 2 ลักษณะ คือ

1. ในกรณีที่สมัยก่อนใช้คำบุพบท “แก่” ตามหลังกริยาบางคำ ปัจจุบัน มีลักษณะต่างกันเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ปัจจุบันไม่ต้องมีคำบุพบทตามหลังกริยาเหล่านั้น ได้แก่ คำกริยา “โกรธ” “ดูหมิ่น” “ถึงใจ” “ทำร้าย” “วิวาท” “สงสัย” และ “อาราธนา” ในปัจจุบัน ไม่ต้องมีคำบุพบทตามหลังคำกริยาเหล่านี้ เช่น

(สมัยก่อน) ใช้ โกรธแก่

(ปัจจุบัน) ใช้ โกรธ

ตัวอย่าง

“พระมหาเทวีได้ทรงฟังดังนั้นก็โกรธแก่สมเด็จพระราช”

(พระคลัง, เจ้าพระยา, 2489, น. 167 อ้างถึงใน วัลยา วิมุกตะลพ, 2513, น. 103-104)

1.2 ปัจจุบันใช้คำบุพบทอื่นตามหลังคำกริยาบางคำ ได้แก่ ในอดีตกริยา “ทวง” “กลัว” “ปรึกษา” และ “เห็น” ปรากฏใช้กับคำบุพบท “แก่” แต่ในปัจจุบัน ปรากฏใช้คำบุพบทอื่นหลังคำกริยาเหล่านี้ ได้แก่ “ทวงจาก” “กลัวอะไรกับ” “ปรึกษากับ” และ “เห็นกับ” เช่น

(สมัยก่อน) ใช้ ทวงแก่

(ปัจจุบัน) ใช้ ทวงจาก

ตัวอย่าง

“เมื่อท่านฆ่างานเหลียงขุนทิวแลนายด่านห้าตำบลเสียใครมาทวงศีรษะแก่ท่านบ้าง ครั้งนี้ท่านเสียทีแก่ข้าศึกถึงแก่ความตายแล้ว ท่านมาร้องทวงศีรษะแก่ใครเล่า”

(พระคลัง, เจ้าพระยา, 2494, น. 1119 อ้างถึงใน วัลยา วิมุกตะลพ, 2513, น. 104)

2. สมัยก่อนใช้คำบุพบท “แก่” ตามหลังคำกริยาบางคำ และหลังคำว่า “แก่” เป็นคำสรรพนาม แต่ปัจจุบันไม่ใช่คำบุพบทนี้แล้ว ส่วนคำสรรพนามจะปรากฏเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 ปัจจุบันไม่ต้องใช้คำสรรพนาม เช่น ขอภัย

(สมัยก่อน) ใช้ ขอภัย + แก่ + สรรพนาม

(ปัจจุบัน) ใช้ ขอภัย

ตัวอย่าง

“ข้าพเจ้าใจเบาไม่รู้เลยว่าท่านมีสติปัญญา ให้ท่านไปอยู่เมืองน้อยนั้น ข้าพเจ้าขอภัยแก่ท่านเถิด”

(พระคลัง, เจ้าพระยา, 2493, น. 823 อ้างถึงในวัลยา วิมุกตะลพ, 2513, น. 104)

2.2 สมัยก่อนใช้คำบุพบท “แก่” ตามหลังคำกริยา “ยากใจ” และหลังคำบุพบทคำนี้เป็นคำสรรพนาม แต่ปัจจุบันไม่ปรากฏใช้คำบุพบท แก่ กับกริยา “ยากใจ” และคำสรรพนามปรากฏข้างหน้าคำกริยา เช่น

(สมัยก่อน) ใช้ ยากใจ + แก่ + สรรพนาม

(ปัจจุบัน) ใช้ สรรพนาม + ยุ่งยากใจ หรือ ลำบากใจ

ตัวอย่าง

“พระองค์กับพระเจ้าพี่ทั้งสองเสด็จกลับเสียโดยดีเกิดอย่าให้ยากใจแก่ข้าพเจ้าทั้งปวงเลย”

(พระคลัง, เจ้าพระยา, 2494, น. 174 อ้างถึงใน วัลยา วิมุกตะลพ, 2513, น. 104)

นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาการใช้คำว่า “แก่” ในลักษณะศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย อยุธยา กับสมัยปัจจุบันที่จะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในบทความนี้ได้แก่ งานวิจัยของ นันทกา พหลยุทธ (2526) โดยผู้วิจัยจะทบทวนส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านการใช้คำว่า “แก่” ในแต่ละสมัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. “แก่” ในสมัยสุโขทัยเป็นคำบุพบท มีที่ใช้ดังนี้

1.1 “แก่” ใช้หน้าหน้านามบอกที่หมาย

ตัวอย่าง

“อันว่าพ่อกูนี้เป็นใหญ่ไปจริงดังฤแลเศรษฐีนี้แลมาอยู่ปราสาทแก้วลิตดัตถ์ธนะ แลผู้เป็นใหญ่ในปราสาทไม่แล วันใดแลกูได้เป็นพระญาได้ แลกูจะชิงเอาปราสาทหนีแก่แลฯ”

(ลิไทย, พระยา, 2515, น. 174 อ้างถึงใน นันทกา พหลยุทธ, 2526, น. 67)

1.2 “แก” ใช้นำนำนามบอกสถานที่

ตัวอย่าง

“ในกาลฉาบ 1 พระเจ้าเสด็จอยู่ในเขตพนมทวนวิหาร อันเป็นอารามแห่งนายอนาถ บัณฑิตเศรษฐี แลอาศัยแก่เมืองสาวัดถิมทานคร”

(ลิไทย, พระยา, 2515, น. 65 อ้างถึงใน นันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 67)

1.3 “แก” ใช้นำนำนามบอกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

“แลพระองค์ได้กล่าวด้วยคำตอบท้าวพระญาทั้งหลายผู้ว่าเราจะเอาทรัพย์สิ่งสิน ส่วยสาอากรแก่ท้าวพระญาองค์ใดองค์หนึ่งนั้นหาไม่ได้เลย”

(ลิไทย, พระยา, 2515, น. 110 อ้างถึงใน นันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 68)

1.4 “แก” ใช้นำนำนามบอกเจ้าของ

ตัวอย่าง

“เมื่อยามอันสถาปนานั้นเป็นหกค่ำแล้ว พระยาฤไทยราชผู้เป็นลูกพระยาเลอไทยเป็น หลานแก่พระยายมราช”

(คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์, สำนักนายกรัฐมนตรี,

2521, น. 22 อ้างถึงในนันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 69)

1.5 “แก” ใช้นำนำนามบอกเครื่องมือ

ตัวอย่าง

“เพราะว่าในปราสาทห้านั้น กินอยู่สิ่งใดก็ดี อบรมสิ่งใดก็ดีย่อมอาศัยแก้วรมีแก้วมณีรัตนะ บ ห่อนอาศัยแก่ไฟเลยสักคาบ”

(ลิไทย, พระยา, 2515, น. 179 อ้างถึงใน นันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 69)

ดังนี้

2. “แก” ในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ร. 1-ร. 3 เป็นคำบุพบทที่มีที่ใช้

2.1 “แก” ใช้นำหน้านามบอกที่หมาย

ตัวอย่าง

“ข้าพวันร้วหลายร้วไรรู้ท่านเสียแล้วให้ใช้ของท่านเพราะมันดูถูกแกแม่โพสพซึ่งเลี้ยงมัน
มาหาที่ปูนปานหมี่ได้”

(กรมศิลปากร, 2521, น. 385 อ้างถึงใน นันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 70)

2.2 “แก” ใช้นำหน้านามบอกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

“มีรับสั่งโปรดเกล้ากระหม่อมให้ยืมเงินแกหลวงละไมจะยกออกหกซัง ได้บอกมาถึง
พระยากันตันแจ้งอยู่แล้ว”

(มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2513 อ้างถึงใน นันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 70)

3. “แก” ใช้นำหน้านามบอกเจ้าของ

ตัวอย่าง

“เจ้าเมืองพัทลุงช่วยเป็นอุปพกแก่พระครูศรีสังฆธรรมราชวิจิตร”

(นายกรัฐมนตรี, สำนัก, 2510, น. 41 อ้างถึงใน นันทกา พหุลยุทธ, 2526, น. 70)

4. “แก” ใช้นำหน้านามบอกเครื่องมือ

ตัวอย่าง

“ถ้าเป็นพยานอาชามีเห็นแกจักขุมีได้ยินแกโสตเข้ามารับเป็นพยาน ท่านว่ามีชอบให้ไหมละหนึ่ง”

(กรมศิลปากร, 2521, น. 711 อ้างถึงใน นันทกา พหลยฺหฺร, 2526, น. 71)

5. “แก” ในสมัยรัตนโกสินทร์ ร. 4-ร. 8 เป็นคำบุพบท มีที่ใช้ดังนี้

5.1 “แก” ใช้นำหน้านามบอกที่หมาย

ตัวอย่าง

“มีว่าพระเจ้าปเสนทิโกศลพระราชทานพระขรรค์ และอุณหิสไว้แก่เสนาบดีชื่อที่มการายน”

(ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562)

5.2 “แก” ใช้นำหน้านามบอกเครื่องมือ

ตัวอย่าง

“วิชาความรู้ที่อาศัยพระกรุณาพระราชทานนั้นๆ ก็เป็นประการหนึ่งในบรรดาคณะกรรมการ ขวนขวายศึกษาได้มา จนบุคคลหรือที่ต่างๆ สำเร็จประโยชน์แกพจนานุกรมได้ดีชอบด้วยหลักฐาน”

(ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562)

5.3 “แก” ใช้นำหน้านามบอกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

“ถ้าแม้ไม่ได้รับตำแหน่งอันสูงเพียงพอแกที่ตนตีราคาของตนไว้ และลาภยศทรัพย์ หลังไหลมาไม่ทันใจก็บังเกิดความหลงใจ แล้วก็บังเกิดความไม่พอใจ”

(ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562)

5.4 “แก” ใช้นำนำนามบอกเจ้าของ

ตัวอย่าง

“แลธาดุพระโมคคัลลานเจ้า ก็บรรจุไว้ในบ้านนางโมคคัลลี แลนางทั้งสองนี้ก็เป็นญาติ
แก่กัน”

(ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562)

6. “แก” ในสมัย ร.9–ปัจจุบันเป็นคำบุพบท มีใช้ดังนี้

6.1 “แก” ใช้นำนำนามบอกที่หมาย

ตัวอย่าง

“เขาให้เงินแก่แม่”

“ครูสอนหนังสือแก่นักเรียน”

(กาญจนา นาคสกุลและคณะ, 2521, น. 50

อ้างถึงใน นันทกา พหลยุทธ, 2526, น. 71)

6.2 “แก” ใช้นำนำนามบอกเจ้าของ

ตัวอย่าง

“ผู้สูงอายุมักจะเป็นที่พึ่งแก่ลูกหลาน”

“เขาเป็นที่พึ่งแก่ภรรยา”

(นันทกา พหลยุทธ, 2526, น. 71)

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย อยุธยา กับสมัยปัจจุบัน (นันทกา พหลยุทธ, 2526) แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้คำว่า “แก่” คือ “แก่” สามารถทำหน้าที่เป็นคำบุพบทใช้นำนำนามบอกที่หมาย บอกสถานที่ บอกเจ้าของ บอกเครื่องมือ และ

บอกแหล่งเดิม เมื่อนำมาเปรียบเทียบแต่ละสมัยตามขอบเขตที่ผู้วิจัยกำหนดสามารถสรุปวิวัฒนาการการใช้คำว่า “แก” ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงวิวัฒนาการการใช้คำว่า “แก” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน

การใช้ คำว่า “แก”	ช่วงสมัยที่ศึกษา	ช่วงที่ 1 สมัยสุโขทัย	ช่วงที่ 2 สมัยอยุธยาและ ร. 1-ร. 3	ช่วงที่ 3 สมัย ร. 4-ร. 8	ช่วงที่ 4 สมัย ร. 9-ปัจจุบัน
ใช้นำหน้าคำนามบอกที่หมาย		✓	✓ ¹	✓	✓
ใช้นำหน้าคำนามบอกสถานที่		✓	○ ²	○	○
ใช้นำหน้าคำนามบอกแหล่งเดิม		✓	✓	✓	○
ใช้นำหน้าคำนามบอกเจ้าของ		✓	✓	✓	✓
ใช้นำหน้าคำนามบอกเครื่องมือ		✓	✓	✓	○

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าในสมัยสุโขทัยปรากฏโครงสร้างการใช้คำว่า “แก” มากที่สุด คือ นำหน้าคำนามได้หลายประเภท³ และจากข้อมูลพบว่าคำว่า “แก” ที่ใช้นำหน้าคำนามบอกที่หมายและนำหน้าคำนามบอกเจ้าของมีใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือในอดีตคำบุพบท “แก” มีการปรากฏใช้ที่หลากหลายกว่าในปัจจุบัน ทั้งด้านการปรากฏร่วมกับคำกริยาหลายคำ และโครงสร้างการปรากฏร่วมกับคำสรรพนาม และน่าสนใจว่ายังมีคำกริยาอื่นๆ อีกหรือไม่ที่ปัจจุบันปรากฏใช้ร่วมกับคำว่า “แก” แตกต่างจากในอดีต

¹ สัญลักษณ์ ✓ หมายถึง ปรากฏใช้
² สัญลักษณ์ ○ หมายถึง ไม่ปรากฏใช้
³ คำว่า “แก” ที่ใช้นำหน้าคำนามบอกที่หมาย สถานที่ หรือแหล่งเดิม มีความแตกต่างกัน เพราะปรากฏร่วมกับกริยาต่างประเภทกัน

ผลการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อที่ 3 มีข้อที่น่าสังเกตว่า แม้คำบุพบท “แก่” จะนำหน้านามบอกที่หมายถึงในสมัยสุโขทัย ยุครุยาและปัจจุบัน แต่การปรากฏใช้อาจจะแตกต่างกันบ้าง เช่น ในสมัยสุโขทัย คำบุพบท “แก่” จะปรากฏกับกริยาบางคำได้ เช่น สมัยสุโขทัยใช้ว่า เอา (อะไร) แก่ (ใคร) แต่ปัจจุบันปรากฏใช้ว่า เอา (อะไร) จาก (ใคร) หรือในสมัยอยุธยาใช้ว่า ดูถูกแก่ (ใคร) ได้ แต่ปัจจุบันคำนามที่ปรากฏหลังกริยา ดูถูก ไม่ต้องมีคำบุพบท “แก่” นำหน้า

ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบการปรากฏใช้คำว่า “แก่” หลังคำกริยาในอดีตกับปัจจุบัน โดยเลือกศึกษาเฉพาะเอกสารในช่วงที่ 3 คือ *ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว* (จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, 2541) และแบบเรียนไทย *มูลบทบรรพกิจ* (ศรีสุนทรโวหาร, พระยา, 2515) เนื่องจากเอกสาร 2 เล่มนี้กำหนดการใช้คำว่า “แก่” กับคำกริยาอย่างชัดเจนครบถ้วน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลภาษาไทยสมัยปัจจุบันจาก *Thai National Corpus (TNC)* เนื่องจาก *ชุมนุมพระบรมราชาธิบายฯ* และแบบเรียนฯ เป็นการบัญญัติว่าให้ใช้ตามนี้¹ เพื่อสร้างกฎเกณฑ์ไม่ให้ผู้ใช้ภาษาสับสนระหว่างการใช้คำว่า กับ แก่ แต่และต่อ ดังนั้นคำกริยาที่ปรากฏในเอกสาร 2 เล่มนี้น่าจะเป็นคำกริยาคำเดียวกับที่ปรากฏในยุคสมัยก่อนหน้า คือ ช่วงที่ 1, 2 และ 3 ตามขอบเขตการศึกษา

บทความนี้จำแนกผลการศึกษาเปรียบเทียบการปรากฏใช้ คำว่า “แก่” หลังคำกริยาในอดีตกับปัจจุบันออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 คำกริยาที่ใช้กับคำว่า “แก่” ในอดีต และตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้คำว่า “แก่” หลังคำกริยาในอดีตกับปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

¹ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลใน *ชุมนุมพระบรมราชาธิบายฯ* และในแบบเรียนฯ อาจไม่ใช่ข้อมูลตัวแทนการใช้จริง เนื่องจากผู้วิจัยอาจสรุปได้แน่ชัดว่าในการใช้จริงอาจไม่ได้ใช้ตามนี้ หรืออาจไม่ได้ใช้ต่างจากนี้

1. คำกริยาที่ใช้กับคำว่า “แก่” ในอดีต

ผู้วิจัยเปรียบเทียบการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ในช่วงที่ 3 (รัชกาลที่ 4–8) กับ ช่วงที่ 4 (รัชกาลที่ 9–ปัจจุบัน) โดยนำข้อมูลสมัยเก่ามาจาก *ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว* (จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, 2541) และแบบเรียน *ไทยมูลบทบรรพกิจ* (ศรีสุนทรโวหาร, พระยา, 2515) ดังที่กล่าวไปแล้ว ผลการวิจัยพบว่าคำกริยาในอดีตมีการปรากฏใช้ร่วมกับคำว่า “แก่” หลากหลายกว่าปัจจุบัน และคำกริยานั้นในปัจจุบันอาจมีการละคำว่า “แก่” หรือเปลี่ยนเป็นคำบุพบทคำอื่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำกริยาในอดีตที่ปรากฏกับคำบุพบท “แก่” มีดังนี้¹ (จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, 2541 และ ศรีสุนทรโวหาร, พระยา, 2515)

1. ให้	2. ส่งให้	3. ยอมให้
4. แจกให้	5. ฝากให้	6. บอกเล่า
7. เสียเงินให้	8. ตัดสินให้	9. แบ่งให้
10. ให้ถ้อยคำ	11. ให้การ	12. มอบไว้
13. ขายไว้	14. จำนำไว้	15. อาศัยไว้
16. ฝากไว้	17. ไว้ธุระ	18. ไว้ใจ
19. ปลงใจ	20. ไว้ความ	21. แจ้งความ
22. ชี้แจง	23. แพ้ความ	24. แพ้รู้
25. ให้ไป	26. บอกไป	27. เสียของไป
28. เสียที	29. เสียอะไร ๆ	30. ควร
31. สมควร	32. ว่า	33. ต่อว่า
34. ตอบ	35. ขึ้น	36. ทำคุณ
37. ทำโทษ	38. ลงโทษ	39. ทำร้าย
40. แจกจ่ายไป	41. แบ่งปัน	42. บังคับ
43. ปรับใหม่	44. เ็นดู	45. เป็นลิตี

¹ ผู้วิจัยรวมคำกริยาที่ปรากฏใช้กับคำว่า “แก่” จากเอกสารทั้ง 2 ประเภทเข้าด้วยกัน โดยไม่กล่าวถึงคำกริยาที่ปรากฏซ้ำกัน

46. ลุ่มหลง	47. ทอดเท	48. ทับถม
49. ซ่าศึก	50. สงเคราะห์	51. อนุเคราะห์
52. พระราชทาน	53. บอก	54. แจ้ง
55. ร้องเรียน	56. ทำให้	57. บอกให้
58. แจกจ่าย	59. เสียไป	60. ลงพระราชอาญา
61. ให้ช่อง	62. เสีย	63. ไว้
64. เห็น	65. ยอม	66. ให้ศีลให้พร
67. จงมี	68. สงสาร	69. โกรธ
70. ขายให้		

ตัวอย่างการใช้คำบุพบท “แก่” จากในแบบเรียนมูลบทบรรพกิจ¹ (ศรีสุนทร-โวหาร, พระยา, 2515)

1. ให้แก่	ผู้มีทรัพย์แจกเงินให้แก่คนยาก ผู้ใดให้ข้าวให้เกลือให้เรือให้พายแก่โจร
2. ส่งให้แก่	ร่างหมายรับสั่งส่งให้แก่เจ้าพนักงาน
3. ยอมให้แก่	ลูกเรือยอมให้แก่นายเรือตัดสินความ
4. แจกให้แก่	หมายประกาศแจกให้แก่ข้าราชการแลราษฎร
5. ฝากให้แก่	มีของฝากให้แก่หัวเมือง
6. บอกเล่าแก่	ตำรานี้พระฤษีนารถบอกเล่าแก่พวกพราหมณ์ พราหมณ์ได้บอกเล่าแก่ศิษย์ต่อมา
7. เสียเงินให้แก่	เจ้าของสวนเสียเงินให้แก่นายระวาง
8. ตัดสินให้แก่	ของกลางท่านตัดสินให้แก่โจทก์
9. แบ่งให้แก่	เงินทุนกำไรควรแบ่งให้แก่ผู้เข้าส่วนตามมาก แลน้อย

¹ การรวบรวมคำกริยาที่มีคำว่า “แก่” ปรากฏข้างหลัง มี 70 คำ แต่ตัวอย่างประโยคมีเพียง 43 รายการเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยยกตัวอย่างมาจากแบบเรียนมูลบทบรรพกิจ (ศรีสุนทร-โวหาร, พระยา, 2515) ที่ให้ไว้ 43 รายการ ส่วนในชุมนุมพระบรมราชาธิบายฯ ไม่มีตัวอย่างประโยค

10. ให้ถ้อยคำแก่ เจ้าสำนวนให้ถ้อยคำแก่คู่ความ
11. ให้การแก่ นายบุญศรีให้การแก่พระเกษม
12. มอบไว้แก่ บัญชีรายจ่ายมอบไว้แก่นายงานแล้ว
13. ขายไว้แก่ ข้าฯ ได้เอารูปพรรณสิ่งนี้ฯ ไปขายไว้แก่ท่าน
14. จำนำไว้แก่ ทาสลักของนายเงินไปจำนำไว้แก่คนนอกบ้าน
15. อายัดไว้แก่ เจ้าของกระบือเอากะบือไปอายัดไว้แก่กำนัน
16. ฝากไว้แก่ แต่ของเล็กน้อยเอาไปฝากไว้แก่เพื่อนบ้าน
17. ไว้ธุระแก่ ผู้ใหญ่ไว้ธุระแก่ผู้น้อย
18. ไว้ใจแก่ เหตุทั้งนี้เพราะไว้ใจแก่คนข้างนอก
19. ปลงใจแก่ ผัวปลงใจแก่เมีย
20. ไว้ความแก่ นายแสงพี่ไว้ความแก่นายแดงน้องว่าต่าง
21. แข้งความแก่ พี่ท่านแข้งความแก่น้องท่าน
22. ชี้แจงแก่ ครูอาจารย์สั่งสอนชี้แจงแก่ศิษย์
23. แพ้ความแก่ โจทก์แพ้ความแก่จำเลย
24. แพ้รู้แก่ คนโง่แพ้รู้แก่คนฉลาด
25. ให้ไปแก่ ส่วนทรัพย์ที่เหลืออยู่ได้ทำบุญให้ไปแก่ผู้ตาย
26. บอกไปแก่ ข้าราชการทั้งปวงบอกไปแก่หัวเมืองปักษ์ใต้ฝ่ายเหนือให้ทราบแล้ว
27. เสียของไปแก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีคดีต่าง ๆ ต้องเสียของไปแก่สภาตระลาการเป็นธรรมเนียม
28. เสียทีแก่ ผู้เจ้าของกระบือเสียทีแก่ข้าผู้ร้ายลักกระบือ
29. เสียอะไร ๆ แก่ คนชื่อ ๆ มักเสียรู้และเสียอะไร ๆ แก่คนโกง
30. ควรแก่ คดีใดควรแก่แพ้กี้ให้แพ้ ควรแก่ชนะก็ให้ชนะ
31. สมควรแก่ เครื่องยศสำหรับนี้สมควรแก่เจ้าพระยา
32. ว่าแก่ ผู้มีชื่อว่าแก่เพื่อนกัน
33. ต่อว่าแก่ ผู้ที่ได้ส่วนแบ่งน้อยต่อว่าแก่ท่านแม่กอง
34. ตอบแก่ ศิษย์ตอบแก่อาจารย์ว่า ข้าฯ ยังไม่เข้าใจ

35. ขึ้นแก่	หัวเมืองขึ้นแก่กรมมหาดไทย
36. ทำคุณแก่	ผู้ใดทำคุณแก่ท่าน ท่านก็ย่อมทำคุณแก่ตน
37. ทำโทษแก่	ผู้ใดทำโทษแก่ท่าน คือผูกมัดเขียนตีจำจอง
แลอื่นๆ
38. ลงโทษแก่	เจ้านายลงโทษแก่ผู้มีความผิด
39. ทำร้ายแก่	คนร้ายเที่ยวทำร้ายแก่ชาวบ้านชาวเรือขึ้นล่อง
เนื่องๆ
40. แจกจ่ายไปแก่	หมายประกาศแจกจ่ายไปแก่ข้าราชการ
แลราษฎรอื่นๆ
41. แบ่งปันแก่	ทรัพย์สินของของบิดามารดาแบ่งปันแก่บุตรหลาน
แลญาติพี่น้อง
42. บังคับแก่	ตระลาการบังคับแก่คู่ความให้นำสืบพยาน
43. ปรับใหม่แก่	ลูกขุนปรับใหม่แก่โจทก์

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปรากฏใช้คำว่า “แก่” หลังคำกริยาในอดีตกับปัจจุบัน

ส่วนสุดท้ายของตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นว่า คำว่า “แก่” มีการปรากฏร่วมกับคำกริยาในอดีตจนถึงปัจจุบันแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยนำคำกริยาที่ได้จากหัวข้อคำกริยาที่ใช้กับ “แก่” ในอดีต หาดตัวอย่างประโยคภาษาปัจจุบันจากข้อมูลใน *Thai National Corpus* หรือ *TNC* (ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562) ผลการศึกษาพบว่า คำกริยาที่ปรากฏใช้กับคำว่า “แก่” ในอดีต ปัจจุบันมีการปรากฏใช้ 3 ด้านดังนี้

1. ปรากฏใช้กับคำบุพบท “แก่” เช่นเดิม
2. ปรากฏใช้กับคำอื่นแทนคำบุพบท “แก่”
3. ไม่ใช้คำบุพบทกับกริยาคำนั้น

นอกจากนี้ยังมีคำกริยาบางคำที่ไม่พบข้อมูลในภาษาปัจจุบัน สันนิษฐานว่า อาจเป็นการสูญศัพท์ มีคำอื่นมาใช้แทน หรือขอบเขตข้อมูลที่ผู้วิจัยค้นคว้าอาจมี จำกัดจึงไม่พบตัวอย่างประโยค เช่น อายัดไว้แก่ ไว้ธุระแก่ ไว้ความแก่ แพ้ความแก่ เสียอะไร ๆ แก่ ว่าแก่ ปรับไหมแก่ เป็นสิทธิ์แก่ เป็นต้น

ต่อไปเป็นตารางแสดงการปรากฏใช้คำบุพบท “แก่” หลังคำกริยาในปัจจุบัน จากฐานข้อมูล *Thai National Corpus* (ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562) โดยคำกริยานั้นคือคำกริยาที่รวบรวมไว้ในหัวข้อ คำกริยาที่ใช้กับ “แก่” ในอดีต

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน

คำกริยา ¹	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
1. ให้	✓	○	○	1. ไม่สามารถสร้างความมั่นใจให้ <u>แก่</u> ชาวอีสานในการที่จะเข้าสู่ระบบตลาดได้อย่างเต็มตัว	ยุทธศาสตร์เพื่อการอยู่รอดและ ทุนทางสังคมของชนวนอีสาน (2553)
2. ส่งให้	✓	○	○	2. เอกสารลับของทางราชการที่ได้รับอนุญาตให้ยืม หรือให้ <u>ส่งให้</u> แก่บุคคล หรือองค์การเอกชนจะต้องระบุข้อความว่า	ระเบียบว่าด้วยการรักษาความ ปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 (2548)
3. ยอมให้	○	○	✓	3. เทคนิค Statistical Time Division Multiplexing STDM เป็นเทคนิคที่ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของ TDM โดยการยอมให้ <u>ช่องสัญญาณ</u> ด้านเข้าแต่ละช่องแย่งกัน <u>เข้าใช้</u> ช่องเวลาถัดไป	การสื่อสารข้อมูล (2555)
4. แจกให้	○	○	✓	4. การอนุรักษ์ควายไว้ <u>แก่</u> ให้ราษฎรใช้ทำนา	การเมืองและการสร้างความเป็น ไทย โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2554)

¹ คำกริยาคำใดที่ปรากฏใช้ร่วมกับคำบุพบทให้หลายลักษณะ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างประโยคที่ปรากฏใช้ให้สอดคล้องกับสัญลักษณ์ ✓ ในช่องการปรากฏใช้ทั้ง 3 ลักษณะและยกตัวอย่างมากกว่า 1 ประโยคในกรณีที่ผลการศึกษพบว่าคำกริยาคำนั้นปรากฏใช้กับคำบุพบทอื่นได้มากกว่า 1 คำ ขณะที่ลักษณะใดไม่ปรากฏใช้หรือไม่ปรากฏใช้หรือไม่ปรากฏตัวอย่างประโยคในฐานข้อมูล Thai National Corpus (ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562) ผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ ○

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
5. ผูกให้	○	○	✓	5. พอฉันไปเมืองนอกก็ฝากให้แม่ที่หมู่บ้านดูแลลูกชายให้ด้วย	ภรรยากล่าวให้ผู้หญิงอีสานกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (2551)
6. บอกเล่า	○	✓	○	6. นั่นเป็นวิธีปิดปากผู้มีความรักชาติ รักประชาธิปไตยไม่ให้มีโอกาสนบอกเล่าความคิดกับประชาชนคนไทย	บันทึกหมอลำป๋อ (2552)
7. ดัดลิ้นให้	○	○	✓	7. ระบบการพิจารณาตัดสินให้เงินอุดหนุนโรงเรียน	ปากกาখনนก รวบรวมบทความวิจารณ์วรรณกรรม (2534)
8. แบ่งให้	○	✓	○	8. จะทำหน้าที่แบ่งที่ดินให้กับแต่ละครอบครัวเข้าทำกินอีกต่อหนึ่ง	การปกครองแบบไทยและพระพุทธศาสนา (2553)
9. ให้ถือยศคำ	○	✓	○	9. ชี้แจงต่อผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ผู้หน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง แต่กลับให้ถือยศคำต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นอีกอย่างหนึ่ง	การให้ถือยศคำในการสอบสวน (2550)
10. ให้การ	○	✓	○	10. นางราตรีให้การกับตำรวจว่า ถึงแม้ฉันจะได้รับมรดกจำนวนมหาศาลถ้าฉันมีสามีของฉัน ฉันก็ไม่ทำหรอก	หลักและปรัชญาของวาทวิทยา (2551)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
11. มอบไว้	✓	✓	○	11.1 ถ้านายจ้างพร้อมที่จะชำระเงินดังกล่าวมาแล้วนี้ และได้นำเงินนั้นมามอบไว้แก่พนักงานตรวจแรงงานแห่ง ท้องที่ที่ทำสัญญาจ้าง 11.2 มงกุฎนางงามและตำแหน่ง Miss Suisse Romande ถูกตัดสินให้มอบไว้แต่ Isabelle Favre แห่งแคว้นนอชาแตล	การคุ้มครองแรงงานประมงใน ประเทศไทย (2555)
12. จำนำไว้	○	✓	○	12. บอกให้น้ำหวานมาจำนำไว้กับตน	รวมคอลัมน์ของแพน พัชรินทร์ นิตยสารดิฉัน (2553)
13. ผ่ากไว้	○	✓	○	13. ที่จัดแจงเคสียรัพย์สินฝากไว้กับพี่สาว	กฎหมายว่าด้วยนิติกรรม 2 (2553)
14. ไว้ใจ	○	○	✓	14. เสียเอตกับโหม่งและไว้ใจหนึ่งมาก	รวมคอลัมน์ของตรีเทพ นิตยสารพลอยแถมเพชร (2553)
15. ปลงใจ	○	✓	○	15. นอกเสียจากว่าดูเป็นหนุ่มที่ทวงแหวนความเคดเสีย เหลือเกิน ไม่ปลงใจกับสาวคนไหนเป็นพิเศษ	หะ...โหม่ง มาแว้วว (2552) ทางเทวดา (2551)

1 คำกริยา “มอบไว้” ปรากฏใช้ร่วมกับคำบุพบท “แก่” (ตัวอย่างที่ 11.1) และปรากฏใช้กับคำบุพบทอื่น ได้แก่ คำว่า “แต่” (ตัวอย่างที่ 11.2)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
16. แจ้งความ ¹	✓	✓	○	16.1 ต้องแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเร็วที่สุด 16.2 หรือยังไม่ได้ไปแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ 16.3 เธอเข้าไปพูดกับสาวให้อ่อนนวลขอให้เข้าไปแจ้งความกับตำรวจ	ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2544) เรื่องหลักเกณฑ์การจัดการศพในสถานพยาบาล (2550) กฎหมายว่าด้วยนิติกรรม 6 (2553) รวมคอลัมน์ของวารุณินยตราดิฉัน (2553)
17. ตีแจ้ง	○	✓	○	17. เติญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุดต่อคณะอนุกรรมการสรุปผลการประชุม คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน	คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ (2550) Amazing America บันทึกประสบการณ์การณัฐวิทย์นพคุณ (2552)
18. บอกไป	○	○	✓	18. เธอขอคำแนะนำจากผมว่าควรจะทำอย่างไรดีเลยบอกเธอไปว่าอย่างน้อยที่สุดนั้นตอนนี้ให้เธอยกกันแดดทาทุกเช้า	รวมคอลัมน์ของนพคุณ (2553) นิตยสารพลอยแถมเพชร (2553)
19. เสียใจ	○	○	✓	19. ไม่รู้จะเสียใจหรือเปล่าหัวเราะ	

¹ คำกริยา “แจ้งความ” ปรากฏใช้ร่วมกับคำบุพบท “แก่” (ตัวอย่างที่ 16.1) และปรากฏใช้กับคำบุพบทอื่น ได้แก่ คำว่า “ต่อ” (ตัวอย่างที่ 16.2) และ “กับ” (ตัวอย่างที่ 16.3)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพพท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
20. เสียที	✓	○	○	20. อย่าให้เสียทีแก่เขาได้	ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (2555)
21. ควร	✓	○	○	21. ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาอัน <u>ควร</u> แก่การสรรเสริญ ของชาวไทยโบราณ	วิทยาสตรกับความจริง ในวัฒนธรรมไทย (2554)
22. สมควร	✓	○	○	22. เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณาว่าการนี้ที่เกิดขึ้น เป็นไปตามสมควรแก่ศีลธรรมหรือไม่	กฎหมายครอบครัว (2553)
23. ต่อกำ	○	○	✓	23. คุณค่อยเขียนอีเมลไป <u>ต่อกำ</u> เธอ บอกให้รู้ว่า คุณไม่พอใจมากขนาดไหน	รวมคอลัมน์ของนารา นิตยสารทลอยแถมเพชร (2553)
24. ตอบ	○	○	✓	24. คุณสินนี้ไม่เคยพูดภาษาไทยกับคุณแดงหรือใคร ๆ เลย ดังนั้นทุกคนจึงตกใจเมื่อคุณ <u>ตอบ</u> นั้นอ่อนเป็นภาษา ไทยชัดเจน	รวมคอลัมน์ของพันดา นิตยสารดิฉัน (2553)
25. ขึ้น	○	✓	○	25. โดยมีเลขานุการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้บังคับ บัญชา <u>ขึ้นตรงต่อ</u> ประธานศาลปกครองสูงสุด	รัฐธรรมนูญ 2540 (2550)
26. ทำคุณ	✓	○	○	26. การประกวดนางงามหรือนายหล่อ ถ้าแพทกรเรื่อง ความสามารถพิเศษ เรื่องการทำ <u>คุณแก่</u> สังคม	เตรียมเสด็จไว้เสด็จตัว 2 (2553)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
27. ทำโทษ	○	○	✓	27. และเขาก็จะเริ่มทำโทษพวกเรอด้วยการสั่งงานโดยใช้ปากกาเขียนสั่งลงไปบนร่างกายอันเปลือยของพวกเขา เรอจนทั่วทุกจุด	รวมคอลัมน์ของอิเร้ง นิตยสารดิฉัน (2553)
28. ลงโทษ	○	○	✓	28. หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวได้ยังเข้มงวดใช้วิธีลงโทษเด็ก อยู่	จิตวิทยาครอบครัว (2554)
29. ทำร้าย	○	○	✓	29. ในสังคมไทยเราอาจไม่ค่อยเคยได้ยินกันว่าการรักษา จะทำร้ายสาหัสได้	กฎหมายครอบครัว (2553)
30. แจกจ่ายไป	○	✓	✓	30. เพื่อการผลิตสินค้า และบริการ และแจกจ่ายไปยัง บุคคลในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และพร้อมจะ แจกจ่ายไปตามสำนักงานสาขาต่าง ๆ ทั่วโลก	งานเขียนระดับอุดมศึกษา (2555)
31. แบ่งปัน	✓	○	○	31. บ้างก็ปฏิเสธว่ากับทรัพย์สินที่ซื้อขายแลกเปลี่ยน และแบ่งปันแก่เพื่อนชายด้วยกัน	ปัจจัยความเสี่ยงต่อการตกเป็น เหยื่ออาชญากรรมทางเพศของ ผู้หญิงไทย (2553)

1 คำกริยา “แจกจ่ายไป” ปรากฏร่วมกับคำบุพบท “ยัง” และในประโยคเดียวกันยังพบการไม่ปรากฏใช้คำกริยานี้ร่วมกับคำบุพบท
ใด ๆ (ตัวอย่างที่ 30)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
32. บังคับ	○	○	✓	32. โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องบังคับจำเลยให้ขายไม้ เพราะถือว่าคำเสนอนั้นสิ้นความผูกพันแล้ว	คู่มือศึกษากฎหมายว่าด้วยสัญญา (2554)
33. เ็นดู ¹	○	✓	✓	33.1 ถ้าเป็นไปได้แนะนำให้มีความรักความเมตตา ความเอ็นดูกับแฟนลูกไปเลย	รวมคอลัมน์ของพันดา นิตยสารดิฉัน (2553)
				33.2 พ.ท.ไพฑูรย์ ปุณณภา ผจญแก่แล้วมีลูกสาวสองคน แต่ละคนจะเอ็นดูน้องเจน ลูกสาวคนโตเป็นพิเศษ เพราะเป็นเด็กช้อดอ่อนอย่างแรง	
34. เป็นลัทธิ	○	✓	○	34. ยอลันดาตกลงลัทธิในดินแดนแหลมลายูให้ เป็นลัทธิของอังกฤษ	การยี่ดครองสิทธิอำนาจระหว่าง กลุ่มอนุรักษ์นิยมกับกลุ่มก้าวหน้า โดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ก่อนปี 2475 (2555)

¹ คำกริยา “เอ็นดู” ปรากฏใช้กับคำบุพบทอื่น ได้แก่ คำว่า “กับ” (ตัวอย่างที่ 33.1) และไม่ปรากฏใช้ร่วมกับคำบุพบทใดๆ (ตัวอย่างที่ 33.2)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
35. ลุ่มหลง ¹	○	✓	○	35.1 หลายนคนลุ่มหลงกับเกมการพนันขึ้นต่อกันอย่าง จริงจัง	ศกาศาปัตยกรรมไม่รู้จัก (2553)
				35.2 บทประพันธ์ข้างต้นสื่ออารมณ์อันอบอุ่นด้วย ความรักและความลุ่มหลงในความงามที่ได้ประสบ	เงินจันทร์รักสดาล (2555)
				35.3 เมื่อकिวีพรรณนามโสมนางบุษบาก็ก็เห็นได้เอิบ ลอมบองอย่างลุ่มหลงด้วยความรัก	เงินจันทร์รักสดาล (2555)
36. ทับถม	○	○	✓	36. พ่อไม่ควรถูกให้ไม่เคารพแม่ และในตนเอง เดียวกันแต่ต้องไม่พูดกับพ่อแม่ให้ลูกฟัง	จิตวิทยาครอบครัว (2554)
37. สงเคราะห์ ²	✓	○	✓	37.1 ถ้าเมองจากรัฐ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้ความ สงเคราะห์แก่ผู้พิการตามบทบัญญัติในมาตรา 80 วรรคสอง	สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ทางสังคม (2555)
				37.2 ที่นี้ไม่โรงเรียนหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก หากเป็น บ้านที่เป็ดขึ้นเพื่อช่วยสงเคราะห์ลูก ๆ ของกรรมกร แบกข้าวสารในย่านนั้น	รวมคอลัมน์ของรณนา นิตยสารดิฉัน (2553)

¹ คำกริยา “ลุ่มหลง” ปรากฏใช้ร่วมกับคำบุพบทอื่น ได้แก่ คำบุพบท “กับ” (ตัวอย่างที่ 35.1) บุพบท “ใน” (ตัวอย่างที่ 35.2) และ คำบุพบท “ด้วย” (ตัวอย่างที่ 35.3)

² คำกริยา “สงเคราะห์” ปรากฏใช้กับคำบุพบท “แก่” (ตัวอย่างที่ 37.1) และไม่ปรากฏใช้กับบุพบทใดๆ (ตัวอย่างที่ 37.2)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพพท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
38. อนุเคราะห์	✓	○	✓	38.1 คำใช้ภายในการค้าดำเนินคดีที่ไม่ค่อยจะมี จึงต้องหาวิธีที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่ลูกจ้างในเรื่องการดำเนินคดีให้มากที่สุด 38.2 เป็นการให้ส่วนลดเพื่อการอนุเคราะห์บุคคล ด้อยโอกาสหรือตามแผนงานของกระทรวงสาธารณสุข หรือที่กระทรวงสาธารณสุขรับรอง	กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน (2555)
39. พระราชทาน ¹	✓	✓	○	39.1 เมื่อได้ผ้าพันคอมาแล้วก็นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อให้พระราชทานแก่สมาชิก ลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศ 39.2 แม้กระทั่งเมื่อเจ้าฟ้าชายชาร์ลส์ทรงจัดงานเลี้ยงพระราชทานให้กับผู้ที่บริจาคเงินเข้าองค์กรการกุศลในพระราชูปถัมภ์ที่พระองค์ท่านได้โทรศัพท์ที่ประทับในชนบทก็ไม่มีใครเห็นความดีลลาออกงาน	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการโฆษณาสถานพยาบาล (2550) จดหมายเวียนเรื่องเผยแพร่หนังสือประมวลกฎหมายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (2550) รวมคอลัมน์ของราชูธิ นิตยสารดิฉัน (2553)

¹ คำกริยา “พระราชทาน” ปรากฏใช้กับคำบุพพท “แก่” (ตัวอย่างที่ 39.1) และปรากฏใช้ร่วมกับคำบุพพทอื่น ได้แก่ คำบุพพท “กับ” (ตัวอย่างที่ 39.2)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
40. บอก ¹	○	✓	✓	40.1 คุณชวนบอกกับผมว่า พี่ ดกคงพรศปรชชปีตย์ จะเสนอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญปฏิรูปการเมือง เย็นนี้พรศปรชชชชช	บนเส้นทางชีวิตปฏิรูปการเมือง (2553)
				40.2 เลขธิการนายกรัฐมนตรียศพรศปรชชชชช นายกรัฐมนตรียศพรศปรชชชชช	
41. แจ้ง ²	✓	✓	✓	41.1 นอกเหนือจากการแจ้งข่าวสารหรือให้ความบันเทิง แก่ผู้อ่าน	นิเทศศาสตร์กับสังคม (2555)
				41.2 ได้ร่วมกันลงชื่อในหนังสือข้อเรียกร้องที่แจ้งต่อ นายจ้างขอปรับค่าจ้างและสวัสดิการ	
				41.3 พร้อมทั้งแจ้งคณะอนุกรรมการบริหารเงิน ทุนหมุนเวียนระดับจังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการ	
					คำบรรยายกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ (2555)
					ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวง พลังงานเรื่องตอบราคาซื้อเครื่อง ผลิตไฟฟ้า (2550)

¹ คำกริยา “บอก” ปรากฏใช้กับคำบุพบทอื่น คือ “กับ” (ตัวอย่างที่ 40.1) และไม่ปรากฏใช้กับคำบุพบทใด ๆ (ตัวอย่างที่ 40.2)

² คำกริยา “แจ้ง” ปรากฏใช้กับคำบุพบทได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ปรากฏร่วมกับคำบุพบท “แก่” (ตัวอย่างที่ 41.1) ปรากฏใช้กับ
คำบุพบทอื่น ได้แก่ คำว่า “ต่อ” (ตัวอย่างที่ 41.2) และไม่ปรากฏใช้กับคำบุพบทใด ๆ (ตัวอย่างที่ 41.3)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
42. ร้องเรียน	○	✓	○	42. อาจจะรวมตัวกันชั่วคราวเพื่อร้องเรียนต่อรัฐบาล โดยให้คนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ติดต่อกับผู้แทนราษฎร	หนังสือการวิเคราะห์ระบบการเมือง (2554)
43. ทำให้	○	○	✓	43. การวิจัยขั้นพื้นฐานไม่ควรจะทำให้ใครเสียใจ	การพูดเพื่อธุรกิจ (2555)
44. บอกให้	○	○	✓	44. เมื่อผ่าตัดเสร็จ สั่งให้พยาบาลเย็บแผลต่อ เพราะ ตนจะรีบไปทำธุระอื่น บอกให้พยาบาลจ่ายยาไปตามที่ เห็นสมควร	กฎหมายและข้อควรระวังของ ผู้ประกอบการวิชาชีพแพทย์ พยาบาล (2552)
45. แจกจ่าย	✓	○	○	45. ชื่อเครื่องอบข้าวไปแจกจ่ายแก่เกษตรกร	การจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและ การท่องเที่ยว (2555)
46. เสีย	✓	○	○	46. ต่อมาใน พ.ศ. 2310 เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียกรุงแก่ พม่า	นโยบายการปกครองของรัฐบาล ต่อชาวไทยมุสลิม (2555)
47. ไว้	○	✓	○	47. กฎหมายหรือกฎข้อบังคับที่ให้อยู่ ณ ทำเนียบ ที่บรรทมของลงเรือกำหนดให้ผู้ส่งของต้องมอบของ ที่จะขนส่งไว้กับเจ้าหน้าที่เรือบุคคลดังกล่าว	พระราชบัญญัติการรับขนของ ทางทะเล 2534 (2550)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพพท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
48. เห็น ¹	✓	✓	○	48.1 เขาต้องจำใจอยู่กับเมียเพราะเห็นแก่ ¹ ลูกเท่านั้น เมียไม่เคยดูดีดูดีเขา 48.2 ขออนุญาตไม่เจตนา เดี่ยวคนที่ไปดู และเห็นกับตา จะไม่เชื่อ	รวมคอลัมน์ของสิริมา อภิจักรีน นิตยสารดิฉัน (2553) คอลัมน์ของสิริกรักษ์ จุฑาพิทักษ์ นิตยสารดิฉัน (2553)
49. ยอม	○	○	✓	49. ทุกคนในไม่ได้ออกลงหรือยอมคนไหนทุกคน	ธรณีพิทักษ์ไครครอง (2551)
50. ให้ชื่อให้พร	✓	○	○	50. ประสิทธิ์ประสิทธิ์วิชาและให้ชื่อให้พรแก่ศิษย์	หุ่นไทย (2553)
51. สงสาร	○	○	✓	51. เด็กชายจะเสียแบบความอ่อนแอของพ่อและ พร้อมๆ กันนั้นจะสงสารพ่อซึ่งเป็นเพศเดียวกัน	จิตวิทยาลังคม (2553)
52. โกรธ ³	○	✓	✓	52.1 เด็กมักจะไม่ได้แสดงความโกรธต่อบิดามารดาของเขา 52.2 มนุษย์โกรธจนกระทั่งได้ด้วยความแค้นที่มา ขโมยปลา	จิตวิทยาครอบครัว (2554) สถาปัตยกรรมศาสตร์ (2553)

¹ คำกริยา “เห็น” ปรากฏร่วมกับคำบุพพท “แก่” (ตัวอย่างที่ 48.1) และปรากฏร่วมกับคำบุพพทอื่น ได้แก่ คำว่า “กับ”
² คำกริยา “เห็นแก่” ในที่นี้แปลว่า “ให้ความสำคัญ” คนละความหมายกับ “เห็นกับ(ตา)” ซึ่งเป็นกริยารูปคำพ้อง
³ คำกริยา “โกรธ” ปรากฏร่วมกับคำบุพพทอื่น ได้แก่ คำว่า “ต่อ” (ตัวอย่างที่ 52.1) และไม่ปรากฏร่วมกับคำบุพพทใดๆ (ตัวอย่าง
ที่ 52.2)

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏใช้คำว่า “แก่” ร่วมกับคำกริยาในปัจจุบัน (ต่อ)

คำกริยา	ปรากฏใช้ กับ “แก่”	ปรากฏใช้ กับคำอื่น	ไม่ปรากฏใช้ กับคำบุพบท	ตัวอย่างประโยค	ที่มา
53. ขายให้ ¹	✓	○	✓	53.1 การขายสินค้าขึ้นเพื่อการส่งออกมีราคาต่ำกว่า ราคาที่ยียบเคียงกันได้ของสินค้าที่เหมือนกันที่ขายให้แก่ ผู้ซื้อในตลาดภายในประเทศ 53.2 ถ้าเราขายให้เขา เขาก็จะมีหนังสือมากเกินไปที่เขา จะขายได้	แก้คดีและองค์การการค้าโลก WTO (2551) รวมคอลัมน์ของมินตรา นิตยสารดิฉัน (2556)

1 คำกริยา “ขายให้” ปรากฏร่วมกับคำบุพบท “แก่” (ตัวอย่างที่ 53.1) และไม่ปรากฏใช้กับคำบุพบทใดๆ (ตัวอย่างที่ 53.2)

จากตารางสามารถสรุปได้ว่า 1) คำกริยาที่ปรากฏใช้ร่วมกับคำว่า “แก่” ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีทั้งสิ้น 18 คำ ได้แก่ ให้ ส่งให้ มอบไว้ แจ้งความ เสียที ควร สมควร ทำคุณ แบ่งปัน สงเคราะห์ อนุเคราะห์ พระราชทาน แจ้ง แจกจ่าย เสีย เห็น (ที่แปลว่า “ให้ความสำคัญ”) ให้ศีลให้พร และขายให้ 2) คำกริยาที่ใช้คำอื่นเชื่อมคำนามแทนการใช้คำว่า “แก่” มีทั้งสิ้น 16 คำ ได้แก่ บอกเล่า แบ่งให้ ให้ถ้อยคำ ให้การ จำนำไว้ ผากไว้ ปลงใจ ชี้แจง ขึ้น แจกจ่ายไป เอ็นดู เป็นสิทธิ์ ลุ่มหลง บอก ร้องเรียน และโกรธ 3) คำกริยาบางคำในปัจจุบันใช้ได้ทั้งกับคำว่า “แก่” และคำอื่นๆ พบทั้งสิ้น 4 คำ ได้แก่ มอบไว้ แจ้งความ พระราชทาน และแจ้ง ซึ่งปัจจุบันคำบุพบทที่ใช้แทนคำว่า “แก่” ที่พบในข้อมูล *Thai National Corpus (TNC)* ได้แก่ คำว่า กับ แต่ ต่อ ใน และของ 4) คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “แก่” ในอดีต ปัจจุบันไม่ต้องใช้คำว่า “แก่” ตามหลังแล้ว ปรากฏทั้งสิ้น 22 คำ ได้แก่ ยอมให้ แจกให้ ผากให้ ตัดสินให้ ไว้ใจ บอกไป เสียรู้ ต่อว่า ตอบ ทำโทษ ลงโทษ ทำร้าย แจกจ่ายไป บังคับ เอ็นดู ทบถม บอก ทำให้ บอกให้ ยอม สงสาร และ โกรธ

บทสรุปและอภิปรายผล

วิวัฒนาการการใช้คำว่า “แก่” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยขอบเขตของการศึกษาช่วงที่ 1-3 คำว่า “แก่” มีหน้าที่หลากหลายมากกว่าปัจจุบัน กล่าวคือในสมัยสุโขทัย คำว่า “แก่” สามารถใช้นำหน้า คำนามบอกที่หมาย บอกสถานที่ บอกแหล่งเดิม บอกเจ้าของ บอกเครื่องมือ ในสมัยอยุธยา-รัชกาลที่ 8 หน้าที่ใช้นำหน้าคำนามบอกสถานที่หายไป เมื่อเวลาผ่านไปหน้าที่ของคำลดน้อยลง จนปัจจุบันเหลือเพียง 2 หน้าที่ ได้แก่ ใช้นำหน้าคำนามบอกที่หมายและบอกเจ้าของ โดยหน้าที่ 2 หน้าที่นี้มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากอนุมานได้ว่าผู้รับก็คือเจ้าของ

ด้านการปรากฏใช้คำว่า “แก่” กับคำกริยา ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบช่วงที่ 3 กับ ช่วงที่ 4 พบว่าในอดีต คำว่า “แก่” สามารถปรากฏกับคำกริยาได้มากกว่า ปัจจุบัน สาเหตุที่การปรากฏใช้ของคำว่า “แก่” ลดน้อยลง เนื่องจากมีการนำ

คำบุพบทคำอื่นมาใช้แทนคำว่า “แก่” และปรากฏการณ์ละคำบุพบท “แก่” โดยคำที่นำมาใช้แทนคำว่า “แก่” คือคำว่า กับ แต่ ต่อ ของ และใน

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลภาษาปัจจุบันที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาอาจมีข้อจำกัด กล่าวคือเป็นข้อมูลที่รวบรวมจาก *Thai National Corpus (TNC)* เท่านั้น ซึ่งหากมีผู้สนใจศึกษาและรวบรวมจากหนังสือ หรือแหล่งค้นคว้าอื่นๆ อาจทำให้ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจมากขึ้นเช่นกัน

การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติทำให้เห็นธรรมชาติของภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ ทำให้เห็นวิวัฒนาการของคำในภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากปัจจัยหลายประการ คำใดที่ในอดีตปรากฏได้หลายโครงสร้าง ปัจจุบันอาจลดลง ขณะที่คำใดมีหน้าที่และความหมายเหมือนกัน ผู้ใช้ภาษาอาจเลือกใช้คำใดคำหนึ่ง ขณะที่อีกคำอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายแคบเข้า หรือเกิดการสูญสัพท์ได้ ดังเช่นคำบุพบท “แก่” ที่ในปัจจุบันปรากฏหน้าที่และโครงสร้างการใช้ตามหลังคำกริยาจำนวนน้อยกว่าในอดีต ดังนั้น การศึกษาวิวัฒนาการของภาษาจึงถือเป็นความน่าสนใจอย่างหนึ่งในการศึกษาธรรมชาติของภาษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2541). *ชุมนุมพระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หมวดยวรรณคดีและหมวดโบราณคดีและประมุขพระราชาธิพนธ์ในรัชกาลที่ 4 ภาคปกิณกะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2530). *การสร้างคำในภาษาไทยสมัยสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ดุฎิพร ชำนิโรคนานต์. (2526). *ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทยเปรียบเทียบ*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- นพรัฐ เสน่ห์. (2556). *การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ “ด้วย”*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร-มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นัทรชนัน ยาวพัฒน์. (2551). *พัฒนาการของพหูพจน์ที่ขึ้นคำว่า “ซึ่ง” ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นันทกา พลยุทธ. (2526). *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย ยุคอยุธยา กับสมัยปัจจุบัน*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิติพงศ์ พิเชฐพันธุ์. (พฤศจิกายน 2556). แนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทย. *วารสารวรรณวิทัศน์*, 13, 140–169.
- ปิ่นกาญจน์ วัชรปาด. (2548). “อยาก”: การศึกษาเชิงประวัติ. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร-มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรทิพย์ เจ็ดจินนา. (พฤศจิกายน 2549). ลักษณะสำคัญของภาษาไทยสมัยสุโขทัย. *วารสารวรรณวิทัศน์*, 6, 161–188.
- ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (7 มกราคม 2562). *โครงการคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ*. สืบค้นจาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/>
- มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์. (2546). *การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า “แล้ว อยู่ อยู่แล้ว”*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราตรี แจ่มนิยม. (2546). *การศึกษาคำบุพบทที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- ราตรี แจ่มนิยม. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2549) การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคำกริยาที่กลายเป็น
คำไวยากรณ์ในภาษาไทย. *วารสารวิชาการ ม.อบ.*, 8(2), 122-137.
- วัลยา วิมุททิลพ. (2513). *การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวน และลำดับของคำ
ในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2553). *100 เอกสารสำคัญ: สรรพสาระประวัติศาสตร์ไทย ลำดับที่ 1*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลปากร, กรม. 2526. *จารึกสมัยสุโขทัย*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- ศรีสุนทรโวหาร, พระยา. (2515). *มูลบรรพกิจ*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2509) *คำบุพบทในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ. (2551). *ยัง: การศึกษาเชิงประวัติ*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร-
มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ. (2555). *พัฒนาการของคำว่า “เป็น” ในภาษาไทย*.
(วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อุดมสมบัติ, หลวง. (2517). *จดหมายหลวงอุดมสมบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระจันทร์.
- อุปทิศศิลปสาร, พระยา. (2549). *พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐ*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ภาษาอังกฤษ

- Hopper, P. J., and Traugott, E. C. (2003). *Grammaticalization* (Second Edition).
United Kingdom: Cambridge University.